

Annotatie commissie Zorg, Welzijn, Cultuur & Sport (ZWCS)

Van: drs. L.M. (Mark) Jongsma
Telefoon: 010-2672559
E-mail: m.jongsma@griffie.rotterdam.nl
Ons kenmerk: 25bb007669
Datum : 23 oktober 2025
Betreft : Bespreking brief wethouder Kasmi inzake adviesmodel
Vergadering: 30 oktober 2025

1. Doel van de bespreking

De commissie bespreekt met wethouder Kasmi de "2e" wethouders brief over een nieuw adviesmodel voor de culturele sector.

2. Voorgeschiedenis

Door de opheffing door het college van de RRKC in april 2022 is er een nieuw adviesmodel voor de culturele sector nodig. Omdat een nieuw model niet op korte termijn te realiseren bleek, is er voor de cultuurplanperiode 2025-2028 gewerkt met een tijdelijke adviescommissie. In Nederland is een [beperkt aantal adviesmodellen](#) bekend dan wel mogelijk, met enkele variaties daarop.

In de [commissievergadering van 17 september j.l.](#) is de 1^e wethoudersbrief besproken over het advies van de kwartiermaker. Tevens heeft de kwartiermaker toen een toelichting gegeven op de belangrijkste elementen van haar advies. In uw vragen heeft u aangegeven behoefte te hebben aan een "onepager" en organogram van het nieuwe bestel.

Op vrijdag [3 oktober heeft uw commissie een werkbezoek](#) gebracht aan Amsterdam. Daar is gesproken met het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK), de ambtelijke organisatie, met gemeenteraadsleden en met de Amsterdamse Kunstraad. Tijdens het werkbezoek is ingegaan op de verschillende rollen van alle actoren binnen het culturele beleidsproces, de samenwerking tussen de verschillende partijen en de belangrijkste aandachtspunten en gevoeligheden daarbij. De presentaties die gegeven zijn, zijn voor u gepubliceerd bij het [evenement](#).
Tevens was er achteraf nog de mogelijkheid om schriftelijk vragen te stellen. Hiertoe zijn diverse vragen ontvangen. Een aantal vragen zijn inmiddels beantwoord, maar nog niet allemaal. De tot dan beantwoorde vragen zullen kort voor 30 oktober bij de stukken geplaatst worden.

3. Te bespreken stukken

- [\[25bb007506\] Afdoeningsvoorstel wethouder Kasmi toezegging over bespreking transitie cultuur](#)
- [\[25bb007531\] Afdoeningsvoorstel wethouder Kasmi over toezeggingen inzake transitie cultuur](#)

4. Aandachtspunten

Voor de gemeenteraad is met name van belang hoe in het nieuwe bestel:

- de "governance" eruit komt te zien;
- wat de rol van de gemeenteraad daarin is;
- welk voorstel/besluit aan de gemeenteraad voorgelegd wordt.

Cultuurhaven

De cultuurhaven lijkt veel op wat in Amsterdam de Kunstraad heet, of op het model dat in Rotterdam voor april 2022 vigeerde. Het belangrijkste verschil met de voor april 2022 vigerende verordening in Rotterdam is, dat er in de cultuurhaven een expliciete rol voor de gemeenteraad is en dat de cultuurhaven daarmee het benodigde dualistische karakter (tussen gemeenteraad en college) heeft, wat er voor die tijd niet was. Dit is een stap vooruit t.o.v. het überhaupt niet hebben van een adviesorgaan en t.o.v. de situatie van voor april 2022.

Daarbovenop ziet de wethouder de Cultuurhaven als instrument om democratisering en participatie binnen het culturele veld vorm te geven en om adviestaken rond subsidievraagstukken te beleggen.

Conform de brief van de wethouder wordt de administratie van de cultuurhaven ondergebracht bij de gemeente. Vraag die hierbij relevant is, hoe de onafhankelijkheid van de cultuurhaven geborgd is, als de administratieve ondersteuning bij de gemeente belegd is? De administratieve ondersteuning zou ook onafhankelijk bij de cultuurhaven belegd kunnen worden, zoals de kwartiermaker voorstelt in haar advies. Dit betreft een werkverdelingsvraagstuk.

Het voorstel van de kwartiermaker betekent deels een verplaatsing van werk van de ambtelijke organisatie naar de cultuurhaven. In het voorstel van de kwartiermaker lijkt de onafhankelijkheid van de cultuurhaven beter geborgd.

Voor een goed functionerend adviesmodel zijn een scherpe en duidelijke afbakening van taken en verantwoordelijkheden essentieel. Voor borging naar de toekomst en duidelijkheid aan de diverse actoren dient dit proces begrijpelijk op papier te staan.

Op pagina 4 van 10 vindt u in beknopte vorm het gevraagde organogram:

1. Cultuurhaven haalt behoeftes op en adviseert aan raad en college.
2. College bereidt voor: schrijft in opdracht van de raad conceptbeleid.
3. Cultuurhaven adviseert over conceptbeleid aan de raad en het college.
College verwerkt dat tot definitief raadsvoorstel
4. Raad stelt het beleid vast.
5. College voert het beleid uit en stelt verdeling van middelen vast.
6. Raad controleert het uitgevoerde beleid.

Vraagpunten:

Werkverdelingsvraagstuk

Het inrichten van een nieuw adviesmodel betreft de vraag hoe het werk wordt verdeeld over mensen en groepen/instituties (college, gemeenteraad, ambtelijk apparaat, artikel 84 commissie en eventueel een fonds op afstand) en welke middelen daarbij horen. De hoeveelheid werk is en blijft in principe gelijk. De vraag die bij de besluitvorming voorligt, is hoe je het werk op de beste manier verdeelt, binnen de context van het verstrekken van culturele subsidies en de bestaande en/of nog op te richten gremia.

Op p.65 van het advies van de kwartiermaker treft u een overzicht van wat het advies van de kwartiermaker (herstructurering van het werk) betekent voor de cultuurbegroting. Het advies van de kwartiermaker gaat verder dan het voorkeursscenario van de wethouder en zal consequenties hebben voor de afdeling cultuur. Naar verwachting zal een fonds op afstand personele gevolgen hebben voor de afdeling cultuur, omdat er dan werk verplaatst wordt van de afdeling cultuur naar het onafhankelijk fonds. Daar tegenover staat, dat er werk ontstaat aan de kant van het onafhankelijke fonds.

Fonds op Afstand

In het advies van de kwartiermaker wordt gesproken over een fonds op afstand, het Rotterdams Fonds voor Cultuur. In Amsterdam bestaat een dergelijk fonds; het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK). Tijdens het werkbezoek van de commissie aan Amsterdam is ook uitgebreid "gesproken met het AFK". De kwartiermaker stelt tevens een afdeling Development voor binnen het Rotterdams Fonds voor Cultuur. Dit naar model van Brabant C. Deze afdeling start met een kapitaal dat een percentage is van het totale programmatische budget van Cultuur, voor 2029 ingeschat op €84,6 mln. Dit is een vernieuwend voorstel binnen de cultuursector. In andere sociale domeinen komen publiek private samenwerkingen veelvuldig voor.

In de wethouders brief op p5. wordt gesteld dat het AFK € 3,7 mln. kost en het lijkt erop dat dat volledig als extra kosten worden gezien. Omdat er in de brief geen integrale Financiële totaalafweging over het hele spectrum (inclusief kosten ambtelijk apparaat) van de 3 scenario's gemaakt wordt, kan dit door de raad onvoldoende beoordeeld worden. Er worden alleen negatieve punten van een fonds op afstand benoemd, maar de commissie heeft tijdens het werkbezoek aan Amsterdam ook kunnen constateren dat er diverse voordelen zijn. Ook in het advies van de kwartiermaker worden diverse voordelen benoemd ([paragraaf 4.12 \(vanaf pagina 52\)](#));

- Het belangrijkste voordeel is, dat politiek-bestuurlijke inmenging minder eenvoudig is en dus minder zal voorkomen. Een fonds op afstand kan zelfstandig subsidiebesluiten nemen, zonder directe inmenging van college en/of Gemeenteraad;
- De onafhankelijkheid is beter geborgd;
- Het advies van de kwartiermaker loopt in de pas met landelijk beleid;
- Aan het advies van de kwartiermaker en het door haar voorgestelde, zitten naar verwachting op termijn duidelijke financiële voordelen ([zie o.a. p. 69 t/m 71 van het advies van de kwartiermaker](#)). Zij beschrijft hier hoe Development werkt met verschillende financieringsinstrumenten en tevens schets zij de opbrengsten van verwachte externe

private middelen met drie verschillende multipliers in een voorzichtig, realistisch en ambitieus scenario.

- Op p.56 en p.57 vindt u een beschrijving en een organogram van de relatie tussen Cultuurhaven, Rotterdams Fonds voor Cultuur, Gemeenteraad en het College.
- De oprichting van de cultuurhaven en het Fonds waarin publiek en privaat samenkomen vergroten de kans op een betere – en verdergaande transitie en algehele professionalisering. De noodzaak die de kwartiermaker herhaaldelijk benoemt om krachtiger te positioneren valt hieronder.

Om de gemeenteraad een integrale totaalafweging te kunnen maken over een fonds op afstand heeft de raad eigenlijk meer financiële informatie nodig ook (over o.a. formatie en kosten van de afdeling cultuur). De omvang van alle cultuursubsidies (ook de kleinere) en alle kosten voor ambtelijk apparaat die hieraan gerelateerd kunnen worden. Vraag is of de exacte informatie hiertoe geleverd kan worden?

Voorstel wethouder voor Investeringsfonds

De wethouder stelt een onafhankelijk fonds voor dat niet op afstand staat. Het betreft een lumpsum fonds met een kleine investering vanuit de gemeente, dat bijvoorbeeld als hefboom zou kunnen dienen voor private bijdragen of geld uit andere publieke bronnen. Niet duidelijk is, wat (hoe groot) de investering van de gemeente hierin zou gaan zijn. Ook is de vraag of een dergelijk fonds voldoende vertrouwen gaat genereren van externe investeerders?

Eerder zijn al pilots New Deal opgericht om een sterker cultureel ecosysteem te bouwen. Dit programma, ondersteund door de gemeente, richtte zich op samenwerking en verbinding om de uitdagingen van de sector aan te gaan. Het budget voor de pilots was € 2,4 mln. Een van de pilots was het Culture Capital Fund dat €250K uit het New Deal budget ontving. Vraag die u kunt stellen is of aan eenzelfde kleine investering van €250K gedacht wordt?

Er wordt door de wethouder gedacht aan een stichting met publiekrechtelijke bevoegdheden die haar taken uitvoert met mandaat van het college (Uitvoeringsorganisatie van gemeentelijk beleid). De raad bepaalt de beleidskaders en de stichting voert een deel van het vastgestelde beleid uit. Het college blijft verantwoordelijk voor de uitvoering van dit beleid, bijvoorbeeld bij bezwaar en beroep.

Domein overstijgend Werken

Voor domein overstijgend werken is het nieuwe adviesmodel niet bepalend, maar de manier van onderlinge samenwerking binnen het nieuwe bestel en stimulering vanuit de gemeente. Tijdens het werkbezoek aan Amsterdam bleek, dat een onafhankelijk fonds geen belemmering is voor domein overstijgend werken. Deze samenwerkingen worden juist extra gestimuleerd en culturele organisaties en makers werken samen met andere sectoren zoals bijvoorbeeld de zorg en het onderwijs om gezamenlijke maatschappelijke vraagstukken aan te pakken en ideeën en expertise uit te wisselen. Het vaststellen van een percentage voor domeinoverstijgend werken kan ook een extra stimulans geven.

Risico van concurrentie tussen verschillende "advies"organen

Tijdens het werkbezoek aan Amsterdam is niets gebleken van concurrentie tussen het AFK en de Kunstraad. Wat wel opviel was de intensieve, doorleefde - en professionele samenwerking tussen deze twee organen. Zolang de verschillende taken duidelijk omschreven zijn en er op een professionele manier samengewerkt wordt hoeft er van concurrentie geen sprake te zijn.

Rotterdamse Culturele Basis

De Rotterdamse Culturele Basis (RCB) is een groep van acht grote culturele instellingen Die door de gemeente is ingesteld omdat deze instellingen van groot belang worden geacht voor het culturele leven van Rotterdam. In de wethouders brief wordt hier niets over gemeld. In Amsterdam is er bewust voor gekozen om 7 grote instellingen een speciale status te geven en buiten het kunstenplan (in Rotterdam heet dit het cultuurplan) te houden. Deze instellingen vallen in Amsterdam direct onder de gemeente. Het zou voor de gemeenteraad een overweging kunnen zijn om dat in Rotterdam op dezelfde manier te doen waardoor deze organisaties los komen te staan van het cultuurplan. Door het 2x toepassen van een kaasschaafmethode is het budget van de RCB tijdens de totstandkoming van het cultuurplan 2025-2028 financieel fors geraakt. Door de RCB los te koppelen zou dit mogelijk in de toekomst voorkomen kunnen worden. Een besluit hierover zou mogelijk ook in een later stadium genomen kunnen worden.

In lijn met het voorstel van de kwartiermaker kan ook gekozen worden om vastgoed en collecties die in eigendom zijn van de gemeente los te koppelen van de subsidie. De grote instellingen worden dan wel ondergebracht bij het fonds en daar ook beoordeeld. Echter, niet in een vierjarige cyclus maar bijvoorbeeld achtjarig.

Tijdspad

Om vaststelling van een nieuw beleidskader cultuur (uitgangspuntennota) medio 2027 mogelijk te maken, met voldoende advisering aan de gemeenteraad over de nieuwe uitgangspuntennota, zal er ruim voor die tijd volledige duidelijkheid moeten zijn over het nieuwe bestel, vooral ook omdat er tijd nodig is voor een goede vormgeving en alle betrokkenen zich de nieuwe werkwijze eigen moeten maken. Uit het werkbezoek aan Amsterdam is duidelijk geworden dat dergelijke processen tijd kosten. Ook zal er van alle actoren commitment moeten zijn om het nieuwe model van de grond te krijgen.

5. Financiële consequenties

De cultuurbegroting treft u op [p72-p80 van de begroting](#).

Voor de cultuurhaven is jaarlijks een structureel bedrag van € 800.000,-- beschikbaar.

Een volledige integrale financiële afweging over verschillende adviesmodellen is voor de gemeenteraad niet te maken. Onduidelijk is wat de financiële consequenties zijn voor de implementatie van een toekomstig model.

6. Overige relevante informatie

- [\[25bb006104\] Wethoudersbrief Kasmi over reactie op concept-eindadvies kwartiermaker transitie cultuur](#)
- [\[25bb006105\] Bijlage 1 behorende bij 25bb006104 - Eindadvies Kwartiermaker Culturele Transitie Rotterdam](#)

- [\[25bb006106\] Bijlage 2 behorende bij 25bb006104 - IABx2025 Final Report](#)
- [\[25bb006823\] Brief van de commissie Zorg, Welzijn, Cultuur & Sport over Nieuw Adviesmodel Culturele Sector](#)
- [\[25bb001960\] Annotatie Expertmeeting over "Governance" rond Cultuurplan 2025-2028](#)
- [\[25bb005968\] Procesvoorstel Werkbezoek Cultuur 020](#)
- [\[24bb004409\] Bijlage behorende bij 24bb004407 over Ruimtelijke Visie Cultuur 2028](#)
- [\[24bb008914\] Aanvraag Regeling van werkzaamheden van Dommelen en Engberts over rolverdeling adviescommissie, raad en college](#)
- [\(22bb008800\) Wethoudersbrief Kasmi over Transitie- en cultuurplanproces](#)
- [\[22bb007758\] Annotatie Commissiegriffier over Nieuw adviesmodel voor de culturele sector](#)
- [Verordening-Amsterdamse-Kunstraad.pdf](#)
- [Amsterdams Fonds voor de Kunst](#)

7. Verdere procedure

Raadsbehandeling is op dit moment niet voorzien. In de procedurevergadering van 8 oktober is het volgende voorgesteld:

- Uiterlijk woensdag 26 november 2025	: ontvangst raadsvoorstel
- Dinsdag 2 december 2025 (vanaf 15.30 uur)	: inspreekmoment culturele sector
- Woensdag 10 december 2025	: commissiebehandeling
- Donderdag 18 december 2025	: besluitvorming in de gemeenteraad